ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 6 (735) ● Пятніца, 21 лютага 1969 г. ● Цана 2 кап. Год выдання XXII

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

● ДА 100-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ У. І. ЛЕНІНА ● ПОМНІК МУЖНЫМ ● ПОДЗВІГУ — ЧВЭРЦЬ ВЕКА ● У СЕТЦЫ ПАЛІТАСВЕТЫ ● МАЦНЕЕ САДРУЖНАСЦЬ НАВУКІ І ВЫТВОРЧАСЦІ ● СПРАВЫ ВУЧЭБНЫЯ — СПРАВЫ КАМСАМОЛЬСКІЯ ● АЎТАРЫ КНІГІ — ЗАМЕЖНЫЯ СТУДЭНТЫ ● ЖУРНАЛІСТЫ РЫХТУЮЦЦА ДА СВЯТА ● ЯШЧЭ АБ «ПРАМЕТЭІ»

НАСУСТРАЧ ЮБІЛЕЮ

Навуковая і грамадская работа кафедры рускай савецкай літаратуры нашага універсітэта праходзіць цяпер пад знакам падрыхтоўкі да 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна.

Выкладчыцкі састаў прымае актыўны ўдзел у папулярызацыі тэарэтычнай спадчыны вялікага правадыра. Аўтамабілебудаўнікі сталіцы Беларусі, работнікі акруговага Дома афіцэраў, Палаца прафсаюзаў і іншых прадпрыемстваў і арганізацый з задавальненнем наведваюць ленінскія чытанні, якія праводзяць дацэнты У. С. Карабан, С. А. Лысенка, Н. Н. Рамашка. У бліжэйшыя месяцы члены кафедры завершаць работу над вялікім калектыўным зборнікам артыкулаў «Ленін і мастацкая літаратура» (адказныя рэдактары прафесар Л. І. Фіглоўская, дацэнт С. А. Лысенка). Зборнік мае два раздзелы. Першы ўключае артыкулы, прысвечаныя важнейшым пытанням ленінскага вучэння аб літаратуры: «У. І. Ленін аб партыйнасці літаратуры, аб культурнай спадчыне», «Беларуская тэма ў рускай савецкай літаратуры ў святле ленінскага вучэння аб дружбе народаў», «Перамога ленінскай праўды» (на матэрыяле рускага і беларускага фальклору) і іншыя.

У другім раздзеле змешчаны артыкулы, у якіх даследуюцца творчасць савецкіх пісьменнікаў або мастацкія творы, прысвечаныя Леніну: «Ленін і Ралан», «Вобраз Леніна ў творчасці Э. Казакевіча», «Ленінская тэма ў дзіцячай літаратуры» і іншыя.

У летнія месяцы 1966—1968 гг. пад кіраўніцтвам дацэнта В. А. Захаравай, Е. В. Карасёвай, І. І. Лушчыцкай, Д. В. Фёдарава па маршрутах Брэсцкай вобласці было праведзена некалькі фальклорных экспедыцый. Студэнты сабралі многа мемуарнага матэрыялу аб непасрэдных удзельніках грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў. Гэтыя запісы будуць пакладзены ў аснову студэнцкага зборніка, прысвечанага людзям ленінскай гвардыі—«Дзеля жыцця на зямлі» (рэдактар Н. П. Еўсцігнеева).

Ул. ДУДКО.

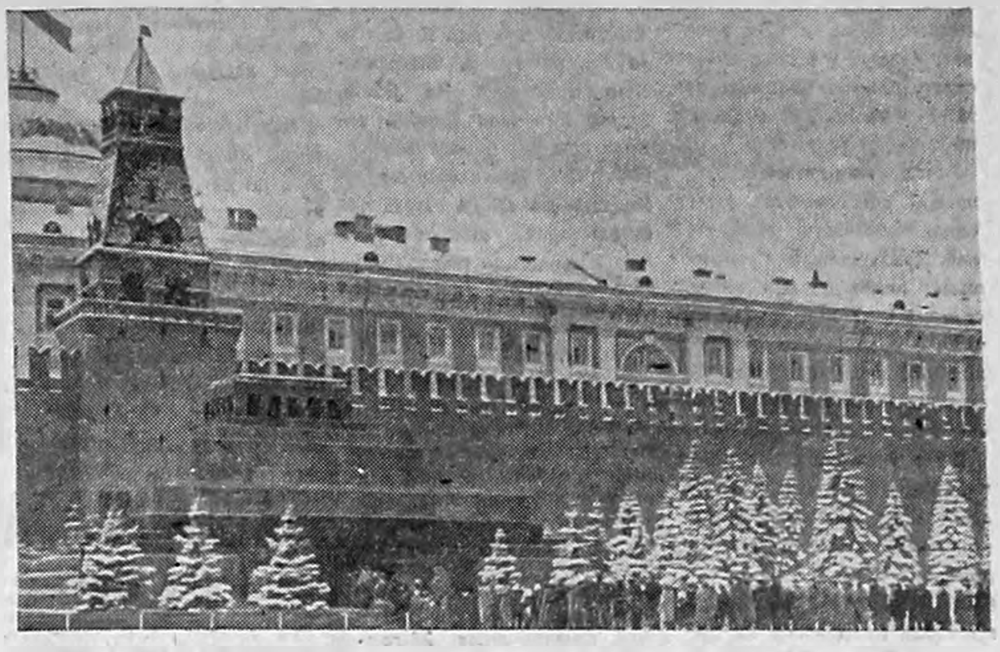

Вечна жывая ў сэрцах людзей любоў да Уладзіміра Ільіча Леніна. Кожны дзень ля Маўзалея правадыра не спыняецца людскі паток.

ПРЫСВЕЧАНА ЛЕНІНУ

Мнагатэмная выстаўка, прысвечаная 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна, падрыхтавана ў гістарычным музеі гістфака. Карціны, плакаты, тэкставы матэрыял яскрава расказваюць аб жыцці і дзейнасці геніяльнага правадыра пралетарыяту. Багаты запас сабраных матэрыялаў аб У. І. Леніне, пастаянны прыток новых зрабілі неабходным планаванне выстаўкі па каляндарных тэмах.

Цяпер ужо падрыхтаваны і будуць дэманстравацца на працягу лютага матэрыялы па дзвюх тэмах: «Ленін — натхніцель і правадыр Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі» і «Ленін — стваральнік Савецкай дзяржавы, арганізатар абароны сацыялістычнай Айчыны».

Старшы лабарант В. Рудкін разам з аспірантам А. Стуканавым прыгожа аформілі выставачныя шчыты, удала размясцілі і зманціравалі матэрыялы выстаўкі.

Л. МІРОНЧЫКАЎ.

У КАМІТЭЦЕ КАМСАМОЛА

ПАМЯЦЬ НЕЎМІРУЧАЯ

Адбылося пасяджэнне бюро камітэта камсамола універсітэта. Камсамольскія актывісты абмеркавалі план работы арганізацыі на другі семестр бягучага навучальнага года.

Галоўная ўвага была сканцэнтравана на пытаннях па падрыхтоўцы да святкавання 100-гадовага юбілею з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна. У хуткім часе будзе закончана падрыхтоўка некалькіх лектарскіх груп з ліку студэнтаў, якія выступяць з дакладамі на прадпрыемствах горада. На кожным факультэце будуць падрыхтаваны стэнды аб жыцці і дзейнасці правадыра.

У час Вялікай Айчыннай вайны, калі ўвесь народ нашай краіны ўзняўся на барацьбу з ворагам, у першых шарэнгах змагароў былі студэнты і выкладчыкі нашага універсітэта. Шмат хто з іх загінуў у баях. Калектыў універсітэта памятае аб гэтым, і таму цяпер паўстала пытанне: «А што, калі паставіць помнік змагарам?» Сродкі? Было вырашана некалькі выхадных дзён папрацаваць на трактарным заводзе, а атрыманыя сродкі выкарыстаць на пабудову помніка загінуўшым. Прысутныя аднадушна падтрымалі прапанову.

Памяць аб героях не павінна памерці.

ДАВАЙЦЕ СПАБОРНІЧАЦЬ!

Абслугоўваючы персанал вучэбнага корпуса № 6 ваеннай кафедры, уключыўшыся ў сацыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна, узяў на сябе абавязацельства пастаянна трымаць у чысціні і належным парадку аўдыторыі, службовыя пакоі і іншыя памяшканні, беражліва захоўваць дзяржаўную маёмасць, эканоміць электраэнергію, дабівацца, каб па санітарнаму становішчу і парадку наш вучэбны корпус быў заўсёды самым лепшым ва універсітэце. Мы звяртаемся да студэнтаў, выкладчыкаў, усіх супрацоўнікаў ваеннай кафедры з просьбай падтрымаць нашу ініцыятыву і разам змагацца за тое, каб наш корпус быў заўсёды ўзорным.

А. ГАРАЧОВА, камендант,
В. ЧАХОВІЧ, прафгрупорг.

16 САКАВІКА — ВЫБАРЫ

КАНДЫДАТЫ ВЫЛУЧАНЫ

У абставінах высокай актыўнасці прайшло вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты мясцовых Саветаў. У іх ліку — перадавікі вытворчасці, партыйныя і савецкія работнікі, кіраўнікі прадпрыемстваў і будоўляў, дзеячы навукі, літаратуры і мастацтва.

Нядаўна адбыўся перадвыбарны сход на фізічным факультэце. Кандыдатам у дэпутаты абласнога Савета ад выбарчай акругі № 1 Ленінскага раёна вылучана намеснік старшыні гарвыканкома Інеса Міхайлаўна КВАШНІНА.

Прыемна адзначыць, што сярод вылучаных кандыдатамі ў дэпутаты гарадскога Савета ёсць і прадстаўнікі нашага універсітэта.

На многіх факультэтах універсітэта адбыліся сходы, дзе былі рэкамендаваны кандыдатамі ў дэпутаты лепшыя людзі нашага калектыву. На працягу многіх год плённа і самааддана працуе ва універсітэце Андрэй Якаўлевіч МАЛЫШАЎ. Уся яго дзейнасць — на вачах у студэнтаў, выкладчыкаў, супрацоўнікаў БДУ. І таму не выпадкова імя прарэктара універсітэта А. Я. Малышава ў спісе кандыдатаў у дэпутаты.

Рэкамендаваны кандыдатамі ў дэпутаты таксама дацэнт кафедры фізічнай геаграфіі замежных краін Вольга Піліпаўна ЯКУШКА і загадчык кафедры фізічнага выхавання і спорту Віктар Паўлавіч ШАПЯЛЕВІЧ.

Выбарчая кампанія цяпер уступіла ў новы этап — у рэспубліцы ідзе рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты мясцовых Саветаў.

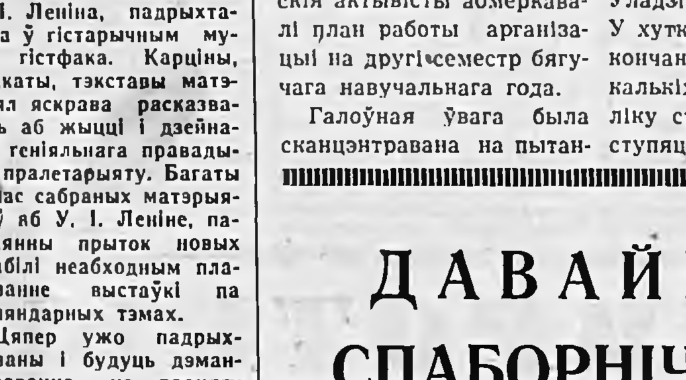

НА ЗДЫМКУ: прадстаўнікі універсітэта разам з мастакамі абмяркоўваюць макет новага кабінета гісторыі КПСС.

ВЫДАТНЫ ПАДАРУНАК

У новым навучальным годзе студэнты БДУ імя У. І. Леніна атрымаюць выдатны падарунак — новы вучэбны корпус. Шмат прасторных аўдыторый, кабінетаў, кафедр размесціцца там.

Аб тым, як будзе абсталяван кабінет гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў, чым ён будзе адрознівацца ад цяперашняга, мы папрасілі расказаць загадчыка кабінета Уладзіміра Паўлавіча Белакосава.

— Новы кабінет, — гаворыць ён, — будзе выгадна адрознівацца ад цяперашняга ўжо тым, што кнігасховішча размесціцца асобна ад чытальнай залы. Гэта пазбавіць наведвальнікаў ад лішняга шуму. Да сцен чытальнай залы будуць прымайстраваны шафы, дзе будзе сабран увесь наглядны матэрыял па гісторыі КПСС. У кожнай шафе — па аднаму наглядному дапаможніку, які можна раскласці ля сцен. Гэта дасць магчымасць рыхтавацца па тэме вялікай колькасці наведвальнікаў.

Вялікую ўвагу звяртаем і на мастацкае афармленне кабінета. Пры ўваходзе ў фае кабінета на супрацьлеглай сцяне будзе вялікі партрэт Ільіча. Адпаведнае месца зоймуць дэкарацыі з пенапласту, размешчаныя на чырвоным фоне і падсвечаныя лямпамі дзённага святла. Фае будзе даволі ўтульным.

У трох пакоях кабінета багацейшы гістарычны матэрыял раскажа аб асноўных палажэннях праграм нашай партыі. Вялікі раздзел будзе прысвечан дзейнасці Кампартыі Беларусі.

Мазаічныя карціны адлюструюць асноўныя этапы шляху нашага народа ў будаўніцтве сацыялізма і камунізма.

Мастацкае афармленне падрыхтуе нам Маскоўскі дэкаратыўна - мастацкі камбінат.

Цяпер супрацоўнікі нашага кабінета камплектуюць літаратуру, падбіраюць неабходны матэрыял для наглядных дапаможнікаў.

Ёсць усе падставы лічыць, што наш кабінет гісторыі КПСС будзе лепшым у Саюзе.

ФАКУЛЬТЭТУ — 25 ГОД

Чвэрць стагоддзя таму назад, калі яшчэ грымелі залпы вайны, наш універсітэт прыступіў да падрыхтоўкі журналісцкіх кадраў. Цяпер выпускнікі факультэта журналістыкі працуюць не толькі ва ўсіх газетах, часопісах, выдавецтвах рэспублікі, але і далёка за яе межамі. Былых студэнтаў журфака можна сустрэць на далёкай поўначы і ў Казахстане, ідуць пісьмы з Далёкага Усходу. Многа журналістаў з поспехам працуе ў іншых краінах свету, нямала вядомых паэтаў і пісьменнікаў выйшла з нашага факультэта.

Пятага мая гэтага года калектыў факультэта рыхтуецца адзначыць свой юбілей. Зразумела, што найлепшым падарункам гэтаму святу будзе паспяховая вучоба і прыкладная дысцыпліна. Аб гэтым вядзецца цяпер размова на камсамольскіх сходах груп і курсаў.

Яшчэ ў пачатку навучальнага года была створана камісія, якая ўзначальвае ўсю падрыхтоўку да юбілею. Рэдакцыям газет і часопісам былі разасланы пісьмы з просьбай паведаміць на факультэт аб жыцці і дзейнасці тых журналістаў, якія закончылі факультэт. Цяпер адусюль у дэканат ідуць пісьмы. Гэты матэрыял апрацоўваецца, і на яго аснове будзе зроблена цікавая карта жыццёвых дарог нашых выпускнікоў.

Калектыў мастацкай самадзейнасці пад кіраўніцтвам Я. Л. Бондаравай і эстрадны аркестр, які ўзначальвае студэнт 3-га курса Я. Скварчэўскі, рыхтуюць спецыяльную праграму. На Дзень друку 5-га мая будуць запрошаны ўсе былыя выпускнікі. Яны пазнаёмяцца з падрыхтаванай да гэтага часу выстаўкай кніг, аўтарамі якіх з'яўляюцца нашы выпускнікі, сустрэнуцца са студэнтамі факультэта, раскажуць аб практычнай рабоце ў рэдакцыях.

Ужо цяпер у насценнай факультэцкай газеце «Журналіст» заведзена спецыяльная рубрыка, дзе змяшчаюцца ўспаміны былых студэнтаў журфака, расказваецца аб тым, як студэнты і выкладчыкі рыхтуюцца да свайго свята.

У партыйным бюро распрацаван план мерапрыемстваў, прысвечаных 25-годдзю факультэта. Студэнты факультэта сустрэнуцца з выпускнікамі школ Мінска, раскажуць аб універсітэце і факультэце журналістыкі.

У час зімовых канікул група студэнтаў прайшла на лыжах ад Барысава да Полацка. На месцах прыпынку студэнты М. Ільюшэнка і В. Новікава расказвалі школьнікам аб факультэце журналістыкі.

Цяпер студэнты сустракаюцца з вядомымі журналістамі рэспублікі, рыхтуюцца да навуковай канферэнцыі, якая адбудзецца ў красавіку.

Падрыхтоўка да свята з'явіцца яшчэ адным штуршком да паспяховай работы і вучобы студэнтаў. Да гэтага абавязвае адказнасць перад аўтарытэтам нашых старэйшых таварышаў, якія ўжо чвэрць стагоддзя працуюць у баявых органах нашай партыі.

С. АЛЕНІЧ.

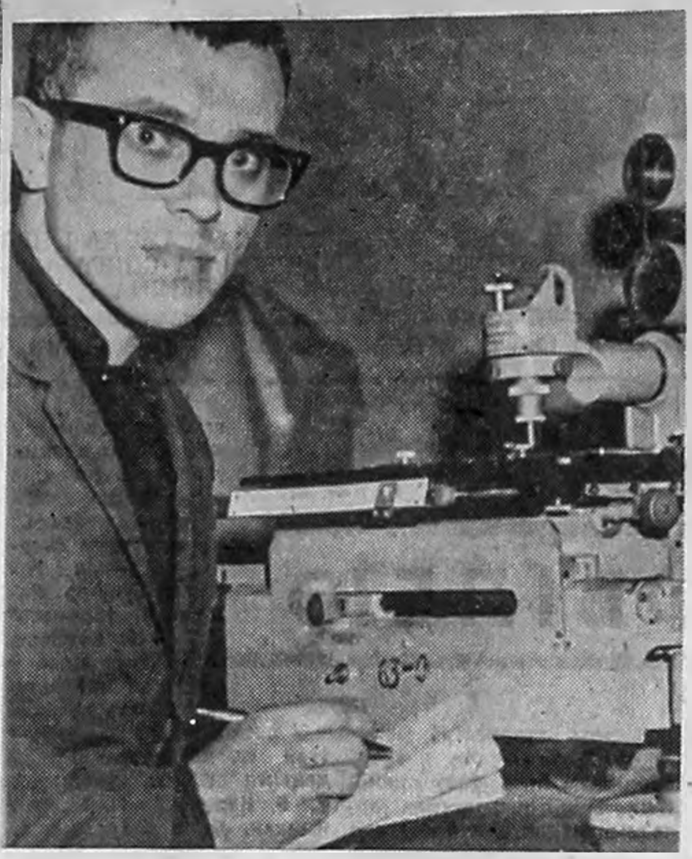

ІМІ ГАНАРЫЦЦА УНІВЕРСІТЭТ

Яўгена Ціткова яшчэ ў школе з усіх прадметаў найбольш цікавіла фізіка. А ва універсітэце з уласцівай яму настойлівасцю і дапытлівасцю Яўген пачаў паглыбляць свае веды.

Напружаная праца прынесла заслужаны поспех. На працягу некалькіх год Яўген Ціткоў здаваў экзамены толькі на выдатна. З такім жа вынікам закончылася для яго і зімовая сесія.

Як лепшы студэнт Яўген Ціткоў удастоен стыпендыі імя У. І. Леніна.

На здымку: ленінскі стыпендыят, студэнт 4-га курса фізфака Я. Ціткоў выконвае лабараторную работу па оптыцы.

Фота Г. Марозава.

СУМЕСНА З ВУЧОНЫМІ

Пры парткоме Мінскага падшыпнікавага завода створана камісія па сацыялагічных даследаваннях. Узначальвае яе намеснік сакратара парткома па ідэалагічнай рабоце А. Б. Язькоў.

Сумесна з супрацоўнікамі праблемнай лабараторыі сацыялагічных даследаванняў нашага універсітэта, якую ўзначальвае член-карэспандэнт АН БССР прафесар І. М. Лушчыцкі, члены камісіі вывучаюць эфектыўнасць ідэалагічнай работы ў калектыве.

Нядаўна на заводзе распаўсюджана звыш 1.600 анкет, на пытанні якіх адказваюць рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі, палітінфарматары, агітатары.

Пасля завяршэння гэтага даследавання сацыялагічная камісія будзе вывучаць праблемныя пытанні, вопыт і новыя формы партыйнай работы.

АРГАНІЗАВАНА, НА ВЫСОКІМ УЗРОЎНІ

У ТЭАРЭТЫЧНЫХ СЕМІНАРАХ

Тэарэтычны семінар выкладчыкаў па марксісцка-ленінскай філасофіі, якім кіруе дацэнт Э. В. Клёсава, працуе другі год. У мінулым годзе тут вывучаліся асноўныя праблемы дыялектычнага матэрыялізму, цяпер — гістарычнага. Ужо праведзена чатырнаццаць заняткаў.

Паколькі асноўная маса ўдзельнікаў семінара мае вышэйшую адукацыю (30 з 41), то было вырашана арганізаваць работу не ў форме субяседаванняў, а шляхам падрыхтоўкі, заслухоўвання і абмеркавання дакладаў, рэфератаў. Вопыт апраўдаў сябе.

Добра прадумалі тут і парадак семінарскіх заняткаў. Каб не было разрыву паміж дакладамі і іх абмеркаваннем, вырашылі займацца не кожны панядзелак, а праз адзін, затое па чатыры гадзіны. Днямі я прысутнічаў на адным з такіх семінараў — трэцім па ліку. Адразу скажу: ён мне вельмі спадабаўся сваёй арганізаванасцю і высокім тэарэтычным узроўнем, актыўнасцю слухачоў.

Але лепш па парадку. Роўна ў дзевяць трыццаць раніцы ўсе ўдзельнікі семінара, акрамя трох захварэўшых, былі на месцы. Да заняткаў была спецыяльна падрыхтавана аўдыторыя. Згадзіцеся, што гэта не дробязь, як не дробязь і тое, што ўсе прыйшлі з канспектамі лекцый, першакрыніц, тэзісамі па пытаннях тэмы. А тэма складаная — «Роля народных мас і асобы ў гісторыі». Справа не толькі ў складанасці тэарэтычных праблем, якія патрэбна было глыбока засвоіць, але і ў тым, што была пастаўлена задача будаваць усе свае выступленні на прыкладах сучаснасці, арганічна звязваць тэарэтычныя палажэнні з практыкай, спецыфікай сваёй работы. І вось першае выступленне. Леанід Пятровіч Салаўёў падрыхтаваў рэферат на тэму «Народныя масы — рашаючая сіла грамадскага развіцця». Ужо ўступ заінтрыгоўвае ўсіх удзельнікаў семінара — Леанід Пятровіч ставіць пытанне аб самім паняцці «народныя масы», паказвае, як змяняўся яго змест на працягу гісторыі. Ён дае абгрунтаваную крытыку сучасных буржуазных канцэпцый па гэтаму пытанню. Адчуваецца, што дакладчыку прыйшлося шмат папрацаваць над зборам матэрыялаў і яшчэ больш над яго вывучэннем, аналізам і абагульненнем. Затое ні адзін аспект праблемы не застаўся не высветленым.

Даклад працягваўся толькі трыццаць мінут, але і за гэты кароткі час Л. П. Салаўёў здолеў глыбока і даходліва разгледзець усе асноўныя пытанні тэмы. Ён задаволен сам, задаволены і яго сябры.

Глыбокае веданне матэрыялу, уменне самастойна разбірацца ў складаных тэарэтычных пытаннях, у сучасным міжнародным становішчы паказалі і іншыя дакладчыкі — М. П. Ішуцінаў, І. Р. Каралёў і М. В. Субоцін. Лагічнасць, дакладнасць пры глыбокім аналізе філасофскага аспекту сваіх тэм яны ўмела спалучалі з абгрунтаваннем вывадаў вялікім фактычным матэрыялам. Гэта ж было характэрна і для тых, хто выступіў у абмеркаванні дакладаў і рэфератаў. Мне, напрыклад, асабліва спадабалася выступленне Івана Васільевіча Марчанкі. Зыходзячы з дакладаў, ён прапанаваў шэраг практычных мерапрыемстваў па павышэнню ролі выкладчыкаў універсітэта ў камуністычным выхаванні студэнтаў, на канкрэтных прыкладах (і на станоўчых, і на адмоўных) паказаў, якое важнае значэнне ў гэтай справе маюць асабісты прыклад, сродкі заахвочвання.

Аляксандр Аляксандравіч Капуцкі, Юрый Сяргеевіч Ларыёнаў і іншыя ўдала дапоўнілі дакладчыкаў па ... ніх пытаннях, як фарміраванне асобы ў працэсе камуністычнага будаўніцтва, ... становішчы асобы пры ка... талізме, аб марксісцка-ленінскім разуменні аўтар... тэту.

Я запытаў Энгеліну Вячаславаўну Клёсаву, як пра... шлі папярэднія семінарскія заняткі, ці ўсе так добрасумленна адносяцца да вучобы.

— Сённяшні дзень — шчаслівае выключэнне, — заявіла яна. — Мне прыемна і лёгка працаваць з такімі зацікаўленымі людзьмі. Вам спадабаліся сённяшнія даклады, а прыходзьце яшчэ раз, паслухайце Цярэнція Арцем'евіча Трэбко, Васіля Сцяпанавіча Былінскага, Міхаіла Емяльянавіча Бондар..., Мікалая Іванавіча Маркін... Вы таксама парадуецеся разам са мной.

Дацэнт Э. В. Клёсава называе адно прозвішча за другім, і вось ужо амаль увесь спіс удзельнікаў семінара ў мяне ў блакноце. Я разумею яе: ёй хочацца сказаць добрае слова аб кожным, таму што кожны ўдзельнік гэтага семінара сапраўды заслугоўвае пахвалы.

К. КРЫЖАНІЧ.

Да 25-годдзя выгнання нямецка-фашысцкіх захопнікаў з Беларусі

БЕССМЯРОТНЫ

У гэтым годзе спаўняецца чвэрць века з часу разгрому гітлераўскіх захопнікаў на тэрыторыі Беларусі. Актыўны ўдзельнік Вялікай Айчыннай вайны выкладчык ваеннай кафедры універсітэта генерал-маёр у адстаўцы Т. А. Трэбко падрыхтаваў змястоўную лекцыю аб незабыўных падзеях вызвалення рэспублікі ад ворага. Сёння мы змяшчаем у скарочаным выглядзе матэрыял яго лекцыі ў дапамогу дакладчыкам.

Савецкі народ, працоўныя Беларусі і воіны Чырванасцяжнай Беларускай ваеннай акругі ў гэтым годзе будуць адзначаць 25-годдзе выгнання нямецка-фашысцкіх захопнікаў з тэрыторыі БССР.

Беларусь адна з першых прыняла на сябе ўдар нямецка-фашысцкіх войск. Яна мужна сустрэла ворага. Больш месяца не здавалася цытадэль бессмяротнасці — Брэсцкая крэпасць.

Брэсцкая крэпасць стала сімвалам бяспрыкладнай мужнасці савецкіх людзей. Насмерць стаялі абаронцы Магілёва, Мінска, Гомеля...

Прыклад мужнасці і гераізму паказалі воіны Беларускай ваеннай акругі і слаўныя пагранічнікі, якія першымі прынялі ўдары фашысцкіх полчышчаў, адстойваючы кожную пядзю роднай зямлі.

Бясцэнны ўклад у справу разгрому ворага ўнёс народ Беларусі. Па закліку Камуністычнай партыі ўся рэспубліка, беларускі народ узяліся за зброю. На часова акупіраванай тэрыторыі разгаралася нязгаснае полымя партызанскай барацьбы. З першых дзён акупацыі Беларусь стала партызанскай. Камуністы знаходзіліся на пярэднім краі барацьбы з ворагам. Асабістым прыкладам, сваёй мужнасцю і гераізмам яны натхнялі працоўных, вялі іх за сабой.

Тры гады гаспадарылі нямецкія акупанты на тэрыторыі Беларусі. Яны прынеслі беларускаму народу вялікія ахвяры і разрушэнні. Напомнім толькі аб некаторых фактах. Адпаведна даным камісіі па расследаванню нямецка-фашысцкіх злачынстваў, гітлераўцы знішчылі ў Беларусі звыш 2200 тысяч чалавек. У гады вайны загінуў кожны чацвёрты жыхар нашай рэспублікі.

У чэрвені 1941 года ў ліку першых аб'ектаў, якія былі падвергнуты знішчэнню гітлераўцамі, быў Універсітэцкі гарадок. Варварскі былі разрушаны вучэбныя карпусы, інтэрнаты студэнтаў і жылыя дамы прафесарска-выкладчыцкага саставу. Гітлераўцы разграбілі і знішчылі каштоўнае вучэбна-навуковае абсталяванне, музей, аранжарэю, архівы.

Акупанты расстралялі дацэнтаў універсітэта Е. М. Зубковіча, А. В. Вязовіча, Г. Н. Сагаловіча, М. Я. Полепа, якія не паспелі эвакуіравацца. Зверскі быў замучан старэйшы выкладчык, прафесар А. А. Сталяроў.

У першыя ж дні вайны асноўная маса студэнтаў універсітэта і частка выкладчыкаў уліліся ў рады Савецкай Арміі і пайшлі ў партызанскія атрады. Увесь савецкі народ пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна мужна абараняў сваю Радзіму. Ужо ў канцы 1941 года пад Масквой Савецкая Армія спыніла ашалелых фашысцкіх захопнікаў, а ў праведзеных аперацыях у 1942—1943 і зімой 1944 года пачала ў буйным маштабе выганяць нямецкіх захопнікаў з нашай зямлі.

У 1944 годзе канчаткова вызначылася ваенна-эканамічная перавага Узброеных Сіл Савецкага Саюза над узброенымі сіламі кааліцыі фашыстаў.

У агульным выгаднае для нас аператыўна-стратэгічнае становішча, якое склалася да лета 1944 года, заставалася ўсё ж складаным. Утвораны ў ходзе баявых дзеянняў паўночны выступ нямецкай абароны так званы «Беларускі балкон» прыкрываў шлях нашай арміі на Варшаву. Ён мог служыць плацдармам для флангавых удараў праціўніка ў выпадку наступлення савецкіх войск да граніц Усходняй Прусіі і ў роўнай меры пагражаў нашаму флангу і ў тыле на паўднёва-заходнім напрамку. Контрдзеяннямі ворага адсюль магло быць сарвана наша наступленне на Львоў і Венгрыю.

Акрамя таго, з Беларусі гітлераўцам можна было здзяйсняць авіяцыйныя налёты на Маскву. Нарэшце, войскі праціўніка, якія займалі «Беларускі балкон» і мелі магчымасць хутка манеўраваць па добра развітых чыгуначных лініях і шасейных дарогах, скоўвалі тут даволі вялікія сілы Савецкай Арміі. Усе гэтыя акалічнасці прымушалі разглядаць наступленне ў Беларусі з мэтай разгрому размешчанай там буйнай групіроўкі праціўніка як важнейшую нашу задачу.

Стаўка Вярхоўнага Камандавання Савецкай Арміі, у выніку дакладнага аналізу абставін, вырашыла пачаць аперацыю іменна на «Беларускім балконе» на фронце: рака Заходняя Дзвіна, рака Прыпяць. Агульны план аперацыі па вызваленню Беларусі пад кодавай назвай «Баграціён» прадугледжваў сіламі чатырох франтоў разграміць нямецкую групіроўку армій «Цэнтр» і вызваліць Беларусь. План Стаўкі Вярхоўнага Галоўнакамандавання прадугледжваў аднachасовы пераход савецкіх войск у наступленне на Віцебскім, Аршанскім, Магілёўскім і Бабруйскім напрамках.

Магутнымі ўдарамі нашых войск меркавалася раздрабіць стратэгічны фронт абароны праціўніка, акружыць і знішчыць яго групіроўкі ў раёнах Віцебска і Бабруйска. Пасля гэтага савецкія войскі павінны былі імкліва развіць наступленне ў глыбіню, акружыць 4-ю нямецкую армію ў раёне Мінска і вызваліць сталіцу БССР. Такім чынам, Вярхоўнае Галоўнакамандаванне прадугледжвала дасягненне вялікіх і рашаючых мэт у Беларускай стратэгічнай наступальнай аперацыі.

На фронце ад Полацка да Ковеля, дзе планавалася правесці Беларускую аперацыю, абаранялася нямецкая група армій «Цэнтр», у наяўнасці якой было да 50 дывізій, багата аснашчаных усімі відамі баявой тэхнікі. Усяго супраць Першага Прыбалтыйскага і трох Беларускіх франтоў немцы мелі, ... улікам сіл 16-й танкавай ... мі «Север» і 4-й танкав... арміі «Паўночная Украіна» больш 66 дывізій, звыш 1,2 млн. салдат і а... цэраў, каля 10 тысяч гарм... да 1000 танкаў і штурмав... арудзій і 1400 самалётаў.

Перад пачаткам аперацы... была праведзена вялік... падрыхтоўчая работа. На... франты патрабавалі нея... кладнага папаўнення адп... веднымі сіламі і сродка... Асабліва адчуваўся недахо... у артылерыі, танках і аві... цыі. Таму Савецкае Вярхоў... нае Камандаванне прыня... энергічныя меры па ўма... ванню франтоў. Гэта зада... была паспяхова выраша... Толькі з 1 па 23 чэрве... 1944 года на франты прыбы... ло больш 75 тысяч вагона... з войскамі, тэхнікай, бо... прыпасамі, палівам і пра... дуктамі.

Як вядома, на часова ак... піраванай тэрыторыі Бе... русі дзейнічала разгалінаваная сетка партыйнага і кам... самольскага падполля, у... лыў якога распаўсюджваўся на ўсе гарады і раёны рэс... публікі. Усю арганізатар... скую і палітычную дзей... насць у тыле ворага Кам... партыя Беларусі падпара... кавала галоўнай задачы — усяляк аму развіццю пар... тызанскага руху і ўзмацне... ню ўдараў па ворагу.

На тэрыторыі рэспублі...